

บทความ :

สภาวะการว่างงานและการจ้างงานภายใต้...

เศรษฐกิจซึ่มยาวและไม่แน่นอน

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานกรรมการบริษัทในเครือวี-เซิร์ฟ กรุ๊ป

ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ก.แรงงาน

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568

ช่วงไตรมาสสุดท้ายปีพ.ศ. 2568 มีปรากฏการณ์กระแสดจากภาคเอกชนและนักวิชาการวิพากษ์เกี่ยวกับอัตราการว่างงานและเลิกจ้างพุ่งสูงกว่าปกติ ท่ามกลางความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของไทยซึ่งอ่อนแรงการขยายตัวซึ่มต่อเนื่อง รัฐบาลเฉพาะกิจนายกฯ อนุนิธิ ชาญวีรกุล ผลักดันมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “คนละครึ่งพลัส” ใช้งบประมาณ 4.4 หมื่นล้านบาทแก้ปัญหาเฉพาะหน้าประชาชนขาดกำลังซื้อและเงินเพื่อหดตัวต่อเนื่องแต่คงเป็นเพียงแค่ “ยาตม-ยาหอม” ภายใต้สภาวะแวดล้อมไม่เอื้อคงช่วยดึงเศรษฐกิจให้กลับมาฟื้นตัวเป็นไปไม่ได้ คาดว่าอาจทำให้เศรษฐกิจทั้งปีขยายตัวร้อยละ 2.4 จากเดิมคาดว่าร้อยละ 2.2

ขณะเดียวกันมาตรการแก้หนี้ครัวเรือนแบบ “Quick Big Win” ด้วยการตั้งบริษัทฯ ซื้อหนี้เสียจากสถาบันการเงิน (AMC : Asset Management Company) โดยนำหนี้ประชาชนซึ่งมีหนี้เสียไม่เกิน 1.0 แสนบาท/ราย (ณ 30 ก.ย.68) คาดว่ามีผู้เข้าร่วมโครงการครึ่งหนึ่งหรือประมาณ 2.36 ล้านบัญชีภาระหนี้ประมาณ 62,400 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับหนี้ครัวเรือนซึ่งเป็นหนี้เสียและหนี้เฝ้าระวังเป็นพิเศษ (SM : Special Mention) จำนวนรวมกันประมาณ 7.0 แสนล้านบาท การปรับโครงสร้างหนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องใช้เวลาเนื่องจากบางส่วนหรือส่วนใหญ่อาจเป็น “หนี้เน่า” ขยายไม่ออกอีกทั้งหวังที่จะให้สถาบันการเงินหรือ “Bank” ปลอมสินเชื่อก่อนใหม่ให้กับลูกหนี้กลุ่มที่เคยเป็นหนี้เสีย (NPL) คงเป็นไปไม่ได้ การคาดหวังว่าจะให้ประชาชนซึ่งเป็นหนี้ในกลุ่มนี้รวมทั้งรัฐบาลกำลังมีโครงการปรับโครงสร้างหนี้ SMEs โดยหวังจะให้กลับมามีศักยภาพพ้นจากการขาดสภาพคล่องทางการเงินและมีกำลังซื้อในการจับจ่ายใช้สอยเพื่อถึงการบริโภคและการจ้างงานในปีหน้าซึ่งจะมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจคงเป็นความท้าทายค่อนข้างสูง

กลับมาประเด็นช่วงที่ผ่านมาที่มีการกล่าวถึงสถานประกอบการต่างๆ การเลิกจ้างและลดการจ้างแรงงานจนทำให้อัตราการว่างงานของประเทศพุ่งสูงกว่าปกติ ก่อนอื่นทำความเข้าใจนิยามการว่างงานที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบันให้ความหมายแบบกว้างๆ “บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำแต่ได้หางาน-สมัครงานหรือรอการบรรจุในช่วง 30 วันก่อนสัมภาษณ์หรือไม่ได้หางานแต่พร้อมทำงานในสัปดาห์ที่สำรวจ ซึ่งเกณฑ์นี้ใช้เพื่อจำแนกผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานแต่ยังไม่มีการทำงาน

จากกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานด้วยเหตุผลอื่นๆ ทั้งนี้ความหมายของผู้มีงานทำหมายถึงบุคคลทำงานอย่างน้อย ตั้งแต่ 1 ชั่วโมงในรอบสัปดาห์โดยไม่ว่าจะเป็นการทำงานให้นายจ้างหรือทำธุรกิจส่วนตัว”

อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate) คือ ตัวเลขที่แสดงอัตราร้อยละของผู้ว่างงาน (คนที่ไม่มีการทำงานและกำลังหางานอย่างจริงจัง) เทียบกับกำลังแรงงานทั้งหมดซึ่งหมายถึงผู้ที่มีงานทำและผู้ที่กำลังหางาน อัตราการว่างงานของไทยที่ใช้อ้างอิงมาจาก 2 แหล่ง กล่าวคืออัตราการว่างงานของสนง.สถิติแห่งชาติ ใช้วิธีสำรวจกำลังแรงงานทั้งหมดในแต่ละช่วงเดือนใช้หลักเกณฑ์ตามนิยามที่กล่าวข้างต้น อัตราว่างงาน (เดือนกันยายน) ร้อยละ 0.79 จำนวนผู้ว่างงานประมาณ 3.2 แสนคน เปรียบเทียบช่วง 4 ปี เป็นอัตราการว่างงานซึ่งต่ำสุดทั้งสัดส่วนเปอร์เซ็นต์และจำนวนคนว่างงาน

อัตราการว่างงานจากอีกแหล่งคือ สนง.ประกันสังคมแห่งชาติเป็นแรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 ใช้ข้อมูลจริงจากผู้ประกันตนซึ่งขอรับเงินทดแทนการว่างงาน ข้อมูลเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 มีจำนวน 241,809 คน อัตราการว่างงานร้อยละ 1.95 ไม่ได้ผิดปกติจากค่าเฉลี่ย 9 เดือนที่ผ่านมาซึ่งเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 1.96 หากเปรียบเทียบ 4 ปี (พ.ศ.2565 – 2568) เป็นอัตราที่อยู่ในเกณฑ์ปกติไม่ได้สูงอย่างที่เป็นนัยแต่อย่างใดแต่จำนวนคนว่างงานอาจสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย หากพิจารณาเสถียรภาพการจ้างแรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 พบว่าช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (ก.ย./ก.ย.) มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่เป็นการเพิ่มขึ้น (สุทธิ) จำนวนไม่สูงมากกล่าวคือในช่วงเก้าเดือนแรกปีนี้เพิ่มขึ้นเพียง 147,618 คน เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานใหม่ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานปีนี้ประมาณ 4.5 แสนคน

อัตราการว่างงานประกันสังคม.33
เดือนกันยายน

ปีพ.ศ.	ว่างงาน (คน)	อัตรา (%)
2565	228,374	1.95
2566	229,070	1.90
2567	219,727	1.78
2568	241,809	1.95

อัตราการว่างงานสนง.สถิติแห่งชาติ
เดือนกันยายน

ปีพ.ศ.	ว่างงาน	อัตรา (%)
2565	4.63 แสนคน	1.15
2566	3.4 แสนคน	0.84
2567	3.4 แสนคน	0.83
2568	3.2 แสนคน	0.79

ความเห็นของผู้เขียนซึ่งเป็นนายจ้างและอยู่ในแวดวงขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน จากข้อมูลของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องพบว่าอัตราการว่างงานทั้งแรงงานของประเทศและแรงงานในระบบประกันสังคมไม่ได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยและหากเปรียบเทียบ 4 ปี อัตราการว่างงานไม่ได้ส่งสัญญาณผิดปกติ ประเด็นที่น่าจะมีความสำคัญคือประเทศไทยมีปรากฏการณ์ที่ต่างไปจากประเทศอื่นๆ เนื่องจากอัตราการว่างงานโดยเฉพาะของสำนักงานสถิติแห่งชาติไม่แปรผันไปตามการขยายตัวของเศรษฐกิจหรือ GDP ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเศรษฐกิจของไทยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.59 (หักปี 2563 GDP ติดลบ 6.2%) อัตราการว่างงานของไทยต่ำกว่าศักยภาพและต่ำกว่าประเทศในเอเชีย

แปซิฟิกแต่ไม่มีผลต่อการจ้างงาน แม้แต่ในปีนี้มีปัจจัยตัวแปรทั้งภายนอกและภายในรวมถึงเสถียรภาพทางการเมืองกลับไม่มีผลกระทบต่อตลาดแรงงานและไม่มีปัญหาการว่างงานอย่างเป็นนัย

ฉากทัศน์ตลาดแรงงานในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจมีความต้องการหรือดีมานด์จากนายจ้างในเชิงปริมาณยังไม่พอกับความต้องการโดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านในทุกสาขา ข้อมูลเชิงประจักษ์ตลาดเป็นของแรงงานซึ่งมีการเลือกงานที่มีรายได้สูงและพฤติกรรมเปลี่ยนงานบ่อยรวมถึงมีอัตราสูงชอบงานสบายๆ สวัสดิการดีโดยเฉพาะกลุ่มเจน Z ในช่วง 1 – 2 ปีแรกส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ทำงานประจำชอบงานอิสระ-งานฟรีแลนซ์หรืออาชีพทำธุรกิจส่วนตัวทั้งที่ยังไม่มีขีดความสามารถทักษะและประสบการณ์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาซึ่งมีอัตราการว่างงานเกือบครึ่งของจำนวนคนว่างงาน

ที่กล่าวเป็นปัญหาทางโครงสร้างมีผลต่อปัจเจกบุคคล-ครัวเรือน-ตลาดแรงงานและเศรษฐกิจของประเทศ ขณะเดียวกันปัญหาในอีกด้านของไทยคือการเร่งตัวของแรงงานสูงอายุซึ่งค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานอายุแรงงานไทยประมาณ 42 - 45 ปีเทียบกับประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย กำลังแรงงานอยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาว วิฤตประชากรของไทยกำลังก่อตัวเป็นผลจากอัตราการเกิดต่ำกว่าอัตราการเสียชีวิตอยู่ที่อัตราคนเกิดน้อยกว่าคนตายในปีที่ 5 จำนวนเด็กเกิดใหม่ลดลงในช่วงเก้าเดือนแรกของปี 2568 มีเด็กเกิดใหม่ 309,644 คน ลดลงถึงร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ผลกระทบทางเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจะส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต ทำให้เผชิญกับความเสี่ยงการขาดแคลนแรงงาน การบริโภคที่ลดลง และภาระทางการคลังที่เพิ่มขึ้น

การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าคือการนำเข้าแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทนการขาดแรงงานซึ่งปัจจุบันมีจำนวนสูงถึง 4.005 ล้านคน สูงสุดเป็นประวัติการณ์ ช่วงไตรมาส 3/2568 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 6.464 แสนคนหรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 19.25 รัฐบาลคิกออฟแนวคิดขยายเกษียณราชการจาก 60 ปีไปเป็น 65 ปี จำเป็นต้องครอบคลุมทั้งแรงงานภาครัฐและเอกชน การขยายอายุเกษียณแรงงานเกี่ยวข้องกับมาตรการรองรับการขาดแคลนแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญและจะเพิ่มเติกริกกลายเป็นปัญหาของประเทศในอนาคตอันใกล้มีผลโดยตรงต่อเสถียรภาพตลาดแรงงาน การส่งออก การลงทุน การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของครัวเรือนเป็นปัญหาทางโครงสร้างแก้ยาก ... แต่อย่าหลงทิศหลงทางก็แล้วกัน

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

